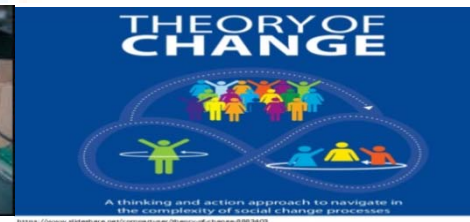

สถาบันคลังสมองของชาติ

การประเมินผลกระทบจากการวิจัย: ความสำคัญและ Theory of Change

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง“เทคนิคการประเมินผลกระทบจากงานวิจัย”
วันที่ 27 มิถุนายน 2561 ณ ห้องประชุม สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งชาติ(สวทช.) เวลา 8.45-9.15น

ร.ศ.สมพร อิศวิลานนท์
สถาบันคลังสมองของชาติ

Email address: somporn@knit.or.th

หัวข้อนำเสนอ

- 1. เป้าหมายที่ R&D Project อยากไปให้ถึง**
- 2. การประเมินผลกระทบควรทำเมื่อไรและมีความสำคัญอย่างไร?**
- 3. ผลลัพธ์และกระทบเกิดขึ้นได้อย่างไร?**
- 4. Theory of Change: การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของ R&D Project สู่ผลกระทบในระยะยาว**

1. เป้าหมายที่ R&D Project อยากรู้ไปถึง

1.1 ประเด็นการลงทุน R&D Project กับการใช้ประโยชน์

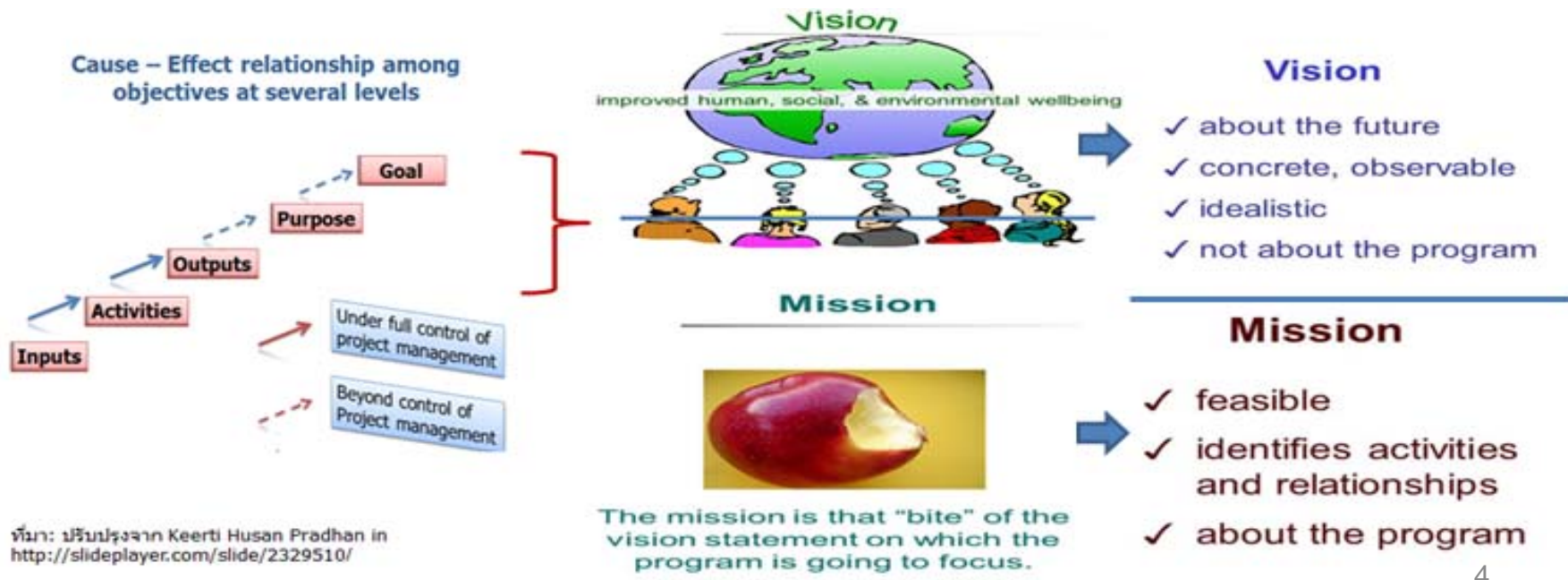
การลงทุนโครงการ R&D สร้างการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจสังคม
ของชุมชน

ทำอย่างไร?

แนวคิดการเชื่อมโยงการลงทุน R&D Project กับการใช้ประโยชน์

ที่มา: สมพร อีศิวิลา นนท์ สถาบันคลังสมองของชาติ

ที่มา: ปรับปรุงจาก Keerti Husan Pradhan in <http://slideplayer.com/slide/2329510/>

Source: Terry Smatylo, 2011 ;

1.2 Research Impact: สิ่งที R&D Project อยากรจะไปให้ถึง

➔ Research operation and investment

● Output: Research findings

➔ Research/Innovation Utilization

✓ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

● Scientific/academic enhancement

● capacity building enhancement

● Economic, social, and environmental improvement

● Outcome: สร้างการเปลี่ยนแปลงของของ social actors
● impact: ชุมชน และสังคม better off

ประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากงานวิจัย

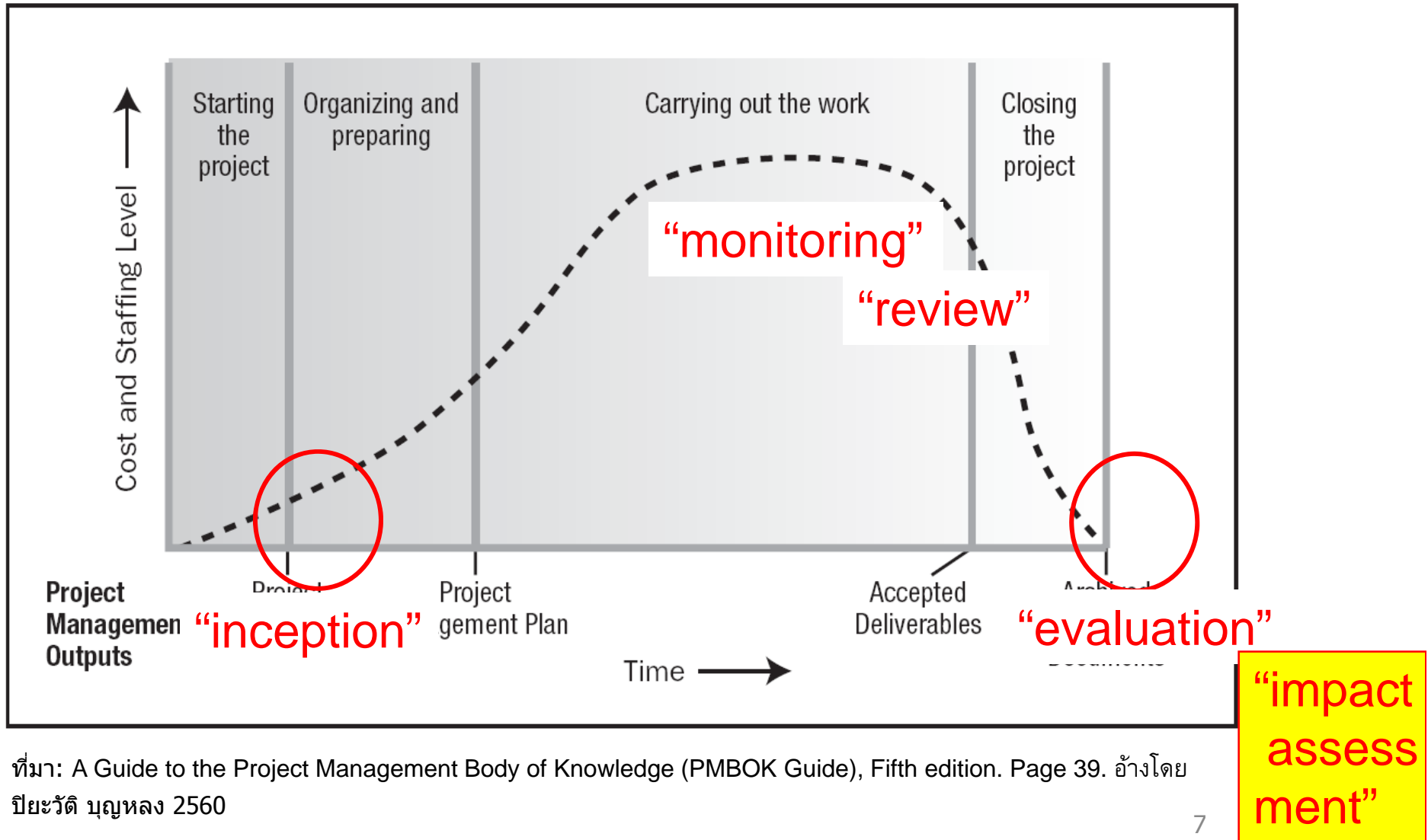
ที่มา: สมพร อิศวิลานนท์ ปรับปรุงจาก W.K. Kellogg Foundation

➔ Research impact is the contribution that research makes to the economy, society, environment or culture, beyond the contribution to academic research (Australian Research Council)

2. การประเมินผลกระทบควรทำเมื่อไรและมีความสำคัญอย่างไร?

2.1 การประเมินผลกระทบควรทำเมื่อไร?

ที่มา: A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide), Fifth edition. Page 39. อ้างโดย
ปิยะวัตติ บุญหลง 2560

2.2 รูปแบบของผลกระทบของงานวิจัย

มิติผลกระทบของงานวิจัย

- **เชิงความรู้ - เทคโนโลยี**
- **เชิงเศรษฐกิจ**
- **เชิงสุขภาพ**
- **เชิงสิ่งแวดล้อม**
- **เชิงการเมือง**
- **เชิงวัฒนธรรม**
- **เชิงกฎหมาย**
- **เชิงสังคม**

2.3 ประเมินผลกระทบจัดทำไปทำไม?

Why Assess Impact?

*The 4 A's of
Research Impact Assessment*

ACCOUNTABILITY: to promote responsible management
ALLOCATION: to support the development of effective investment strategy
ADVOCACY: to demonstrate the benefits of research to government and public
ANALYSIS & LEARNING: to answer questions and make improvements based on data

Source: Kathryn Graham "Assessing the Impact of Health Research and Innovation: A Systems Approach"

2.4 การใช้ประโยชน์จากการประเมินผลกระทบ

➡ การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าจากการลงทุนวิจัย (Advocacy)

- ✓ เป็นการชี้วัดประโยชน์และผลตอบแทนที่สังคมได้รับจากงานวิจัย
- ✓ เป็นเครื่องมือบ่งชี้ระดับความสำเร็จของโครงการหรือแผนงาน

- ✓ เป็นเครื่องมือบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกับประชากรเป้าหมาย

➡ เป็นชิ้นงานเพื่อรองรับการตรวจสอบ (Accountability)

- ✓ จากสังคม; รัฐบาลและหน่วยงานจัดการงบประมาณของรัฐ; หน่วยงานสนับสนุนทุนวิจัยสากล
- ✓ เพื่อแสดงว่าทรัพยากรการวิจัยถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ (effectiveness) และถูกต้อง
- ✓ เพื่อแสดงว่าทรัพยากรการวิจัยถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 (ต่อ)

➡ เป็นเครื่องมือเพื่อการจัดการความรู้ และการจัดสรรทรัพยากร (Allocation)

- ✓ เป็นการรวบรวม สร้าง การจัดระเบียบ การจัดเก็บ และการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัย
- ✓ เป็นการนำเอางานที่มีผลสัมฤทธิ์สูง หรือมีคุณภาพสูงมาสร้างให้เป็น Best practice กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในกระบวนการบริหารจัดการงานวิจัย
- ✓ เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการโครงการวิจัย เช่น การกรองงานวิจัยที่ไม่สำเร็จออกจากงานวิจัยที่มีผลสัมฤทธิ์ การสนับสนุนการวิจัยต่อเนื่อง การชี้จุดที่ควรปรับปรุงแก้ไข เป็นต้น

➡ สร้างการวิเคราะห์และการเรียนรู้ (Analysis and learning)

- ✓ เป็นการนำเสนอผลวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามและสร้างทางเลือกเชิงนโยบาย
- ✓ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงกว้างยิ่งขึ้น
- ✓ องค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรได้ถูกขยายผลและนำไปใช้ ต่อยอดสร้างเป็นความรู้ใหม่
- ✓ สร้างความภูมิใจให้กับนักวิจัย

2.4(ต่อ)

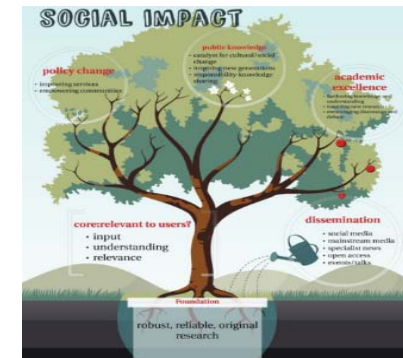
⇒ กลไกการสื่อสารกับสังคม

มิติเชิงขอบเขตของผลประโยชน์	ตัวอย่างลักษณะของผลประโยชน์
1. Material Dimension	✓ Quality and quantity of goods and services available to society
2. Human Dimension	✓ Physical health ✓ Mental health ✓ Quality of inner life ✓ Ability to access pleasurable experiences
3. Environmental Dimension	✓ Extent of biodiversity ✓ Quality of air, land and water ✓ Quality of amenity
4. Social Dimension	✓ Levels of social attachment ✓ Freedom from crime ✓ Political rights ✓ Political engagement

Source: ACIAR 2008

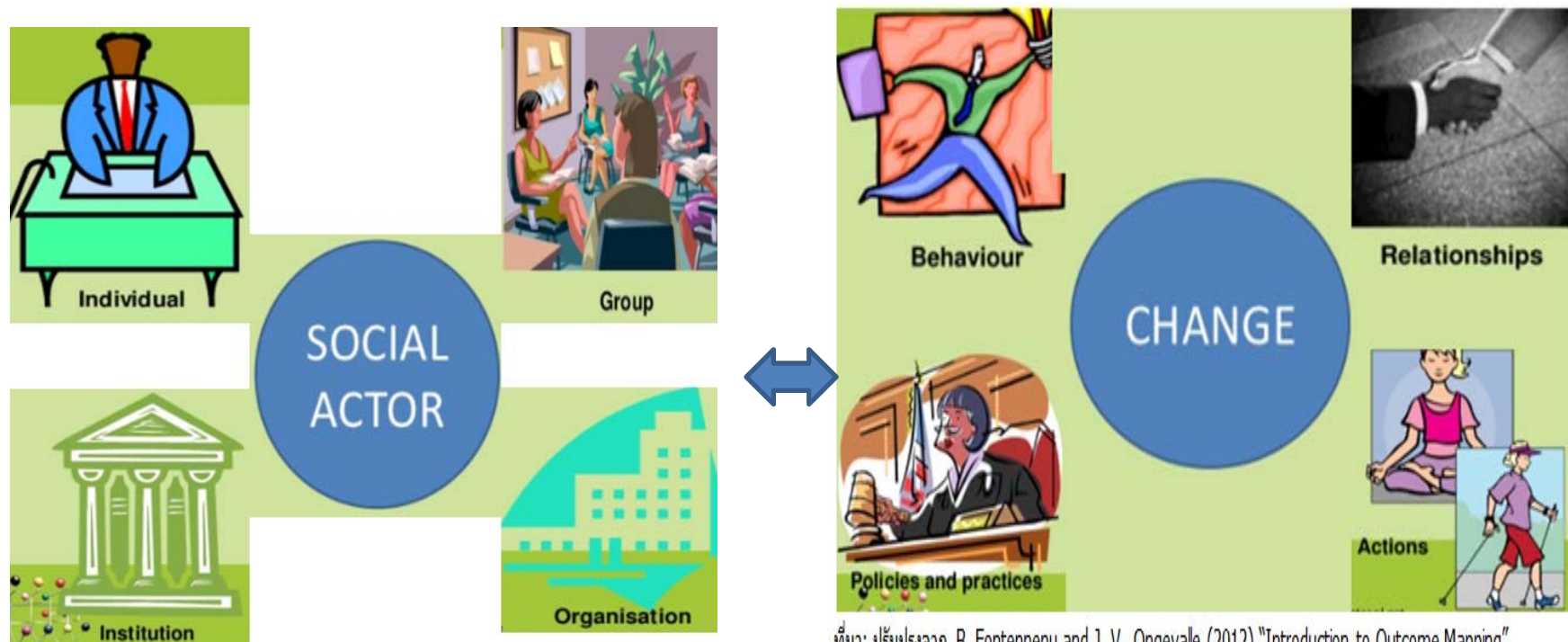
⇒ ผลประโยชน์เหล่านี้จะไม่เป็นที่รับรู้ของสังคมหากไม่มีการการประเมินผลกระทบ

3. ผลลัพธ์และผลกระทบเกิดขึ้นได้อย่างไร?

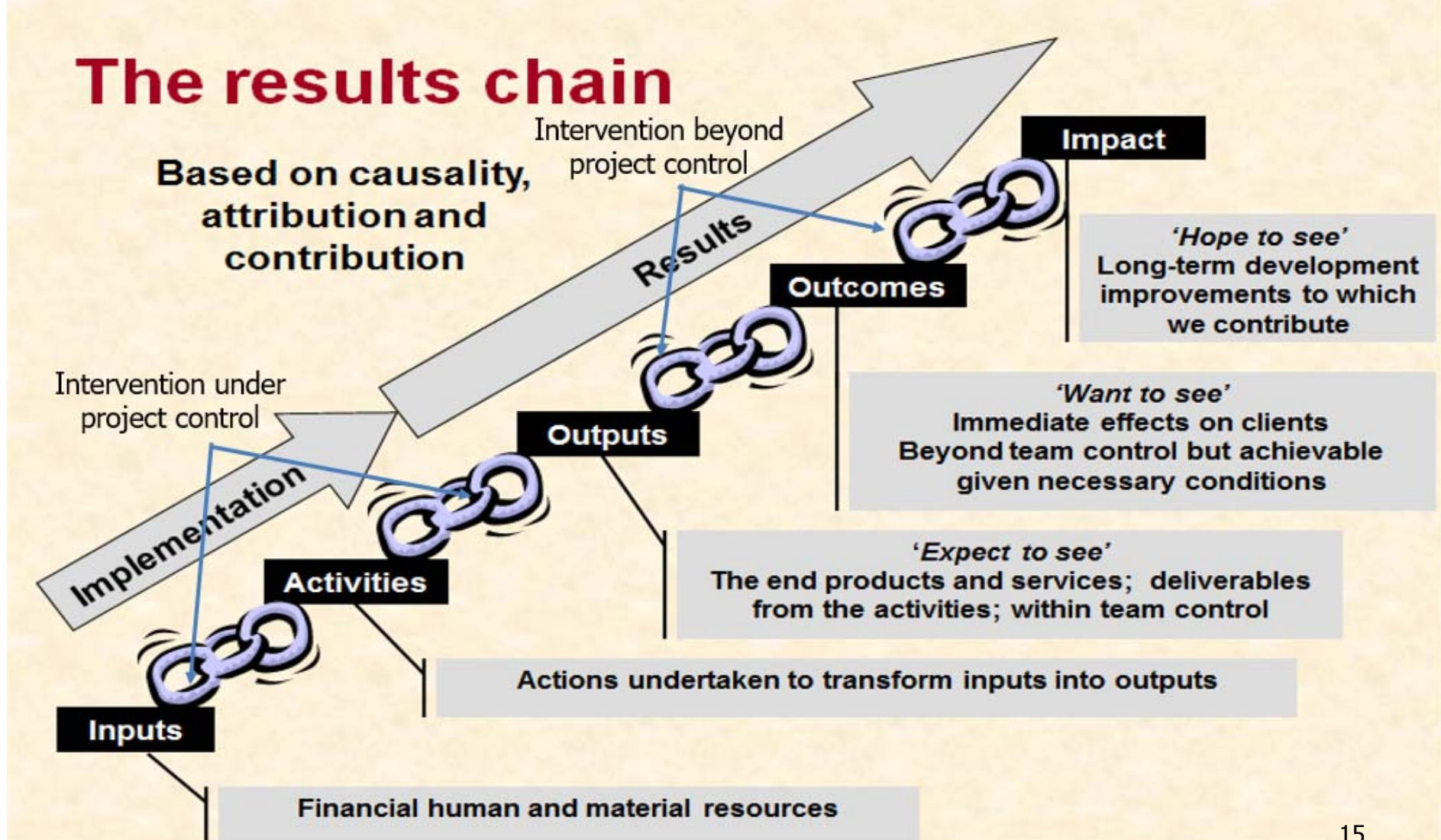
3.1 ทำให้ Social Actor เปลี่ยนพฤติกรรม

- ✓ เป็นการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม ความสัมพันธ์ นโยบาย แนวทางการปฏิบัติ กับ ภาวคิเป้าหมาย
- ✓ อยู่นอกเหนือการควบคุมของโครงการแต่อยู่ในขอบเขตที่โครงการมีอิทธิพลถึง (sphere of influence) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ

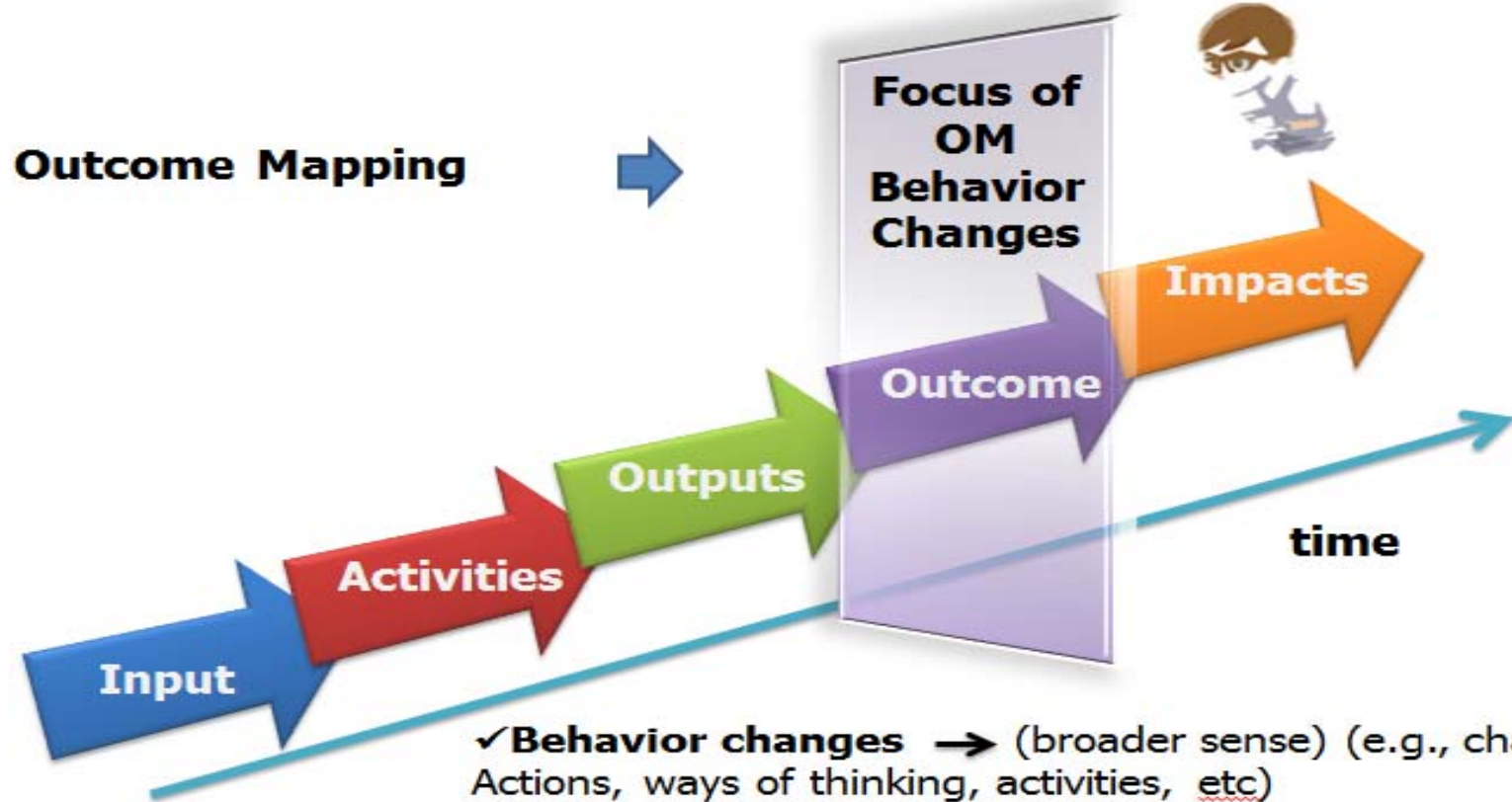
ที่มา: ปรับปรุงจาก B. Fontennenu and J. V. Ongevalle (2012) "Introduction to Outcome Mapping"
<https://www.slideshare.net/MobIMOOC/outcome.mapping-dph-day-2012>

3.2 การแทรกแซงขยายผล (Intervention) เป็นกลไกที่จำเป็นสู่การทำให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบ

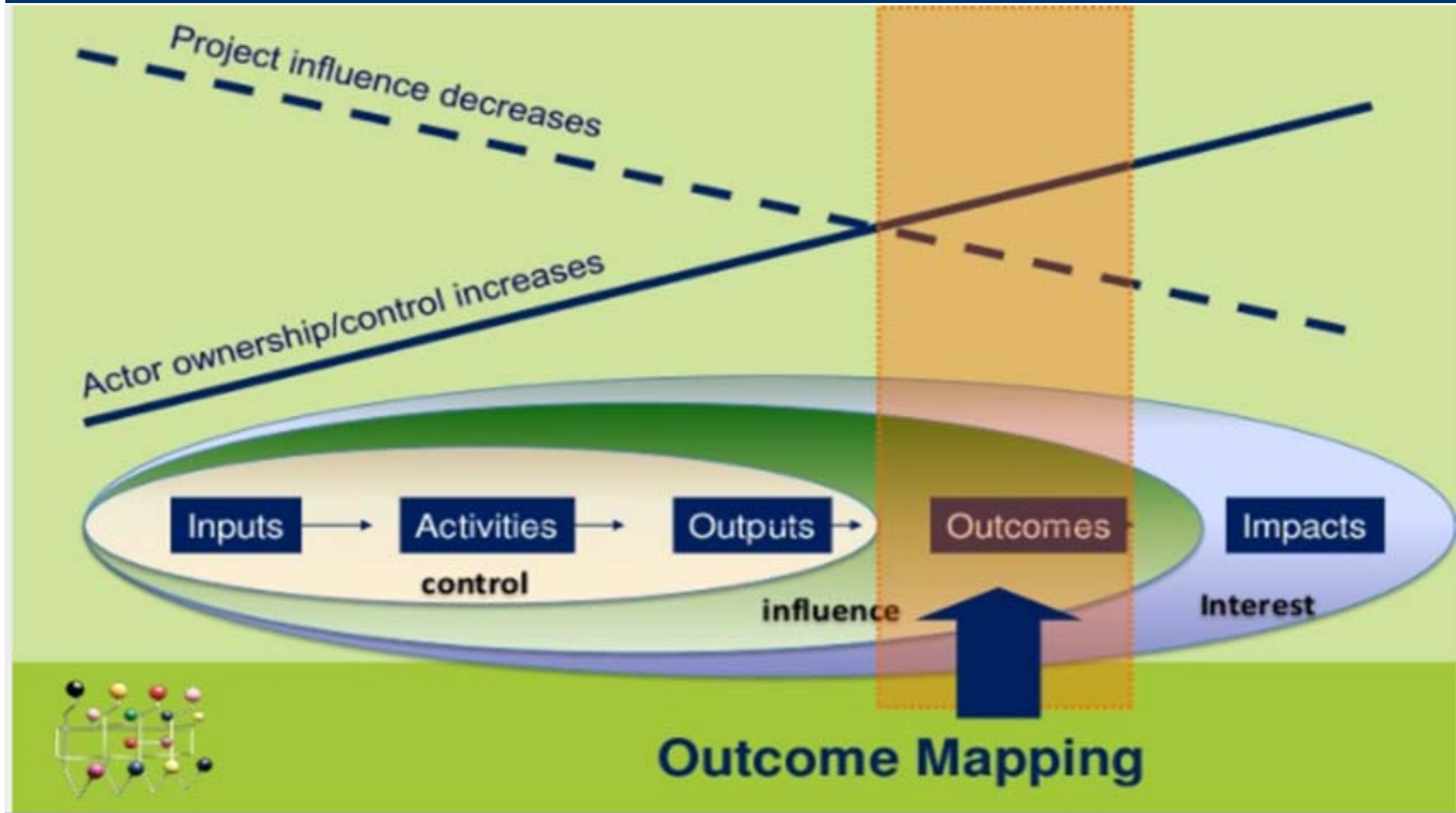

3.3 Outcome Mapping: มุ่งเน้นการแทรกแซงขยายผลสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของภาคีเป้าหมาย

- ✓ เครื่องมือแสดงถึงกิจกรรมหรือกลไกที่สร้างการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม แนวปฏิบัติ การกระทำของภาคีเป้าหมาย
- ✓ ใช้กับการวางแผน การติดตามผลดำเนินงาน และการประเมินโดย

3.4 Outcome Mapping: ให้ความสำคัญกับบทบาทของภาคีเป้าหมายบนเส้นทางขยายผล ลดบทบาทของProject

4. Theory of Change: การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของ R&D Project สู่ผลกระทบในระยะยาว

ที่มา: <https://www.schoolofchangemakers.com/knowledge/list>

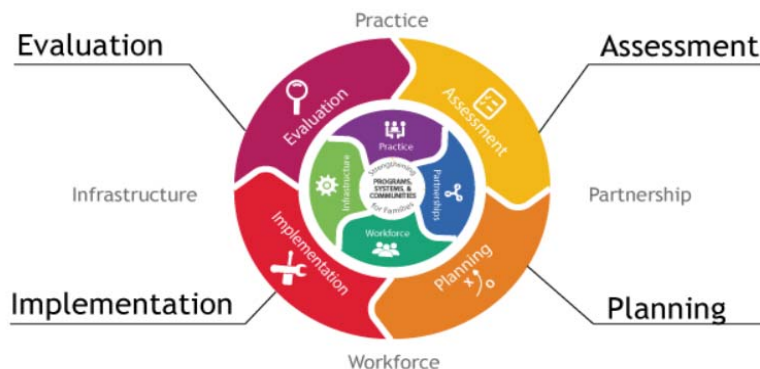
4.1 Theory of Change: ความหมายและองค์ประกอบ

✓ Definition

- Theory of Change is a process of reflection and illustration of how and why a desired change is expected to happen in a particular context, sector and/or group of people (<http://www.theoryofchange.org>).

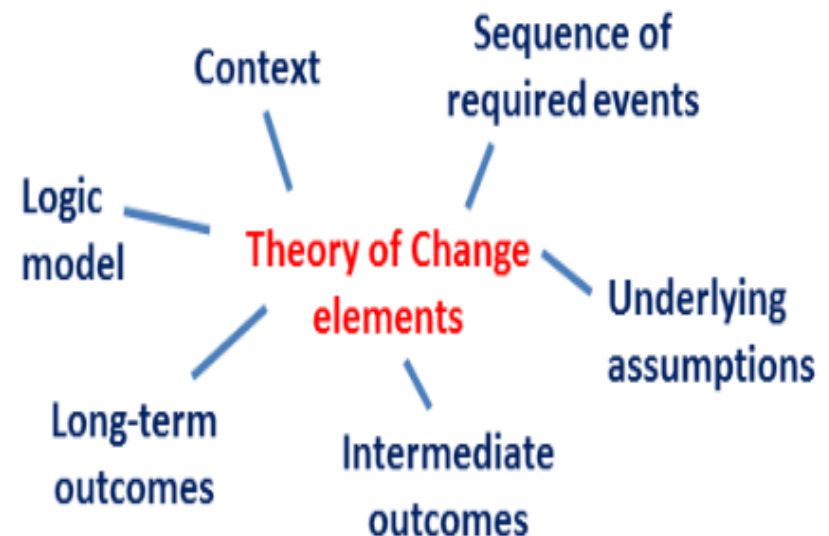
✓ TOC Thinking

- Integrated approach to program planning, implementation, M&E, and communication

ที่มา: <https://www.thebutlerinstitute.org/about-us/our-model-for-change>

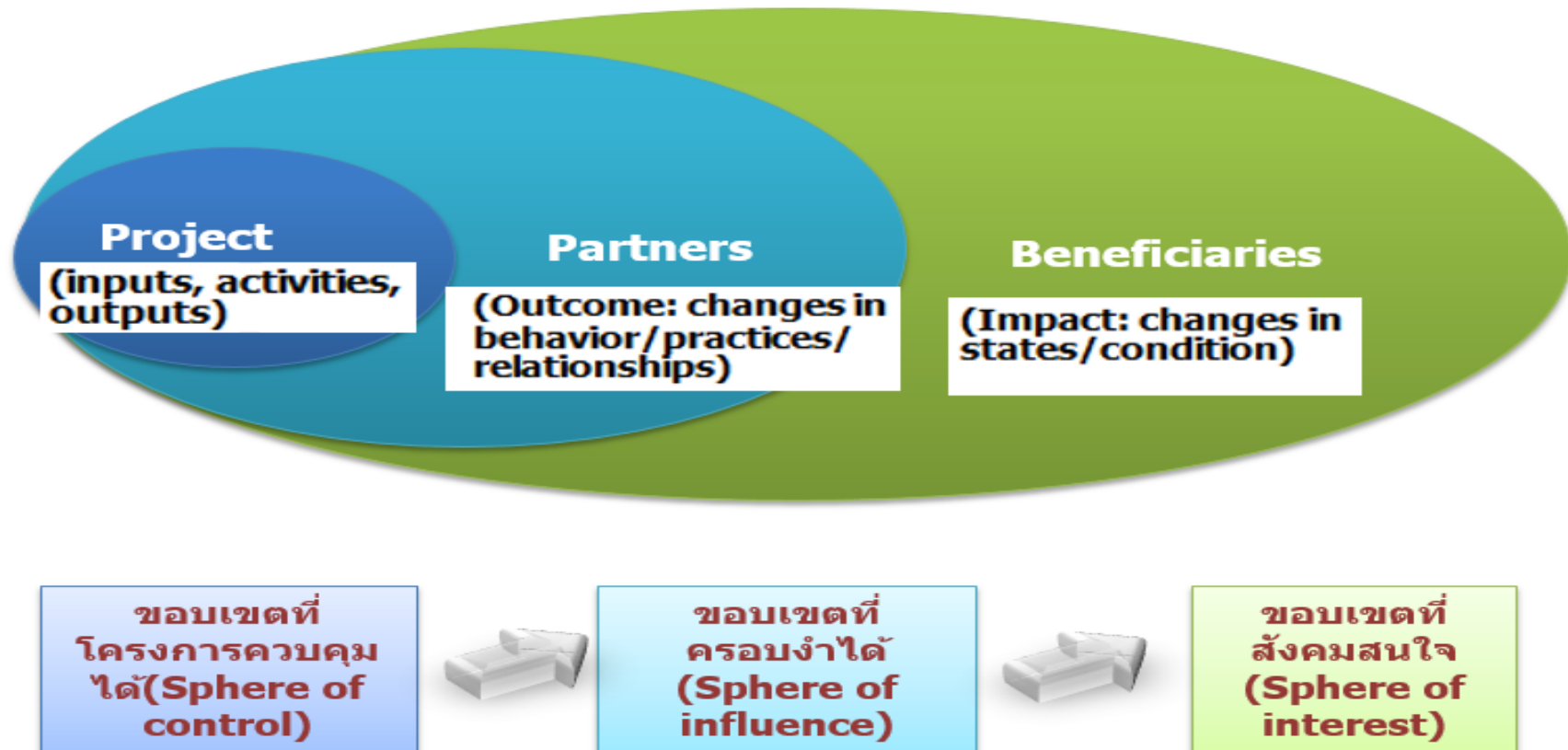
✓ TOC elements

<http://learningforsustainability.net/theory-of-change/>

4.2 Theory of Change: เชื่อม Project Output สู่การสร้างคุณค่าและการใช้ประโยชน์

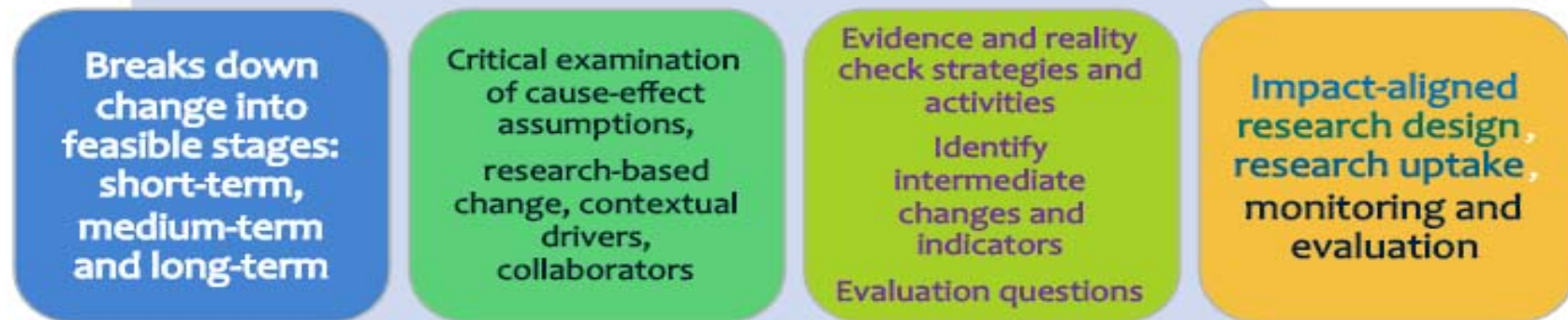
แสดงขอบเขตของโครงการและเส้นทางสู่ผลลัพธ์และผลกระทบ

ที่มา: ปรับปรุงจาก Simon Hearn , <http://www.slideshare.net/sihear/introduction-to-outcome-mapping>

4.3 Theory of Change: เป็นกลไกการขับเคลื่อนสู่การเปลี่ยนแปลงและการออกแบบการประเมิน

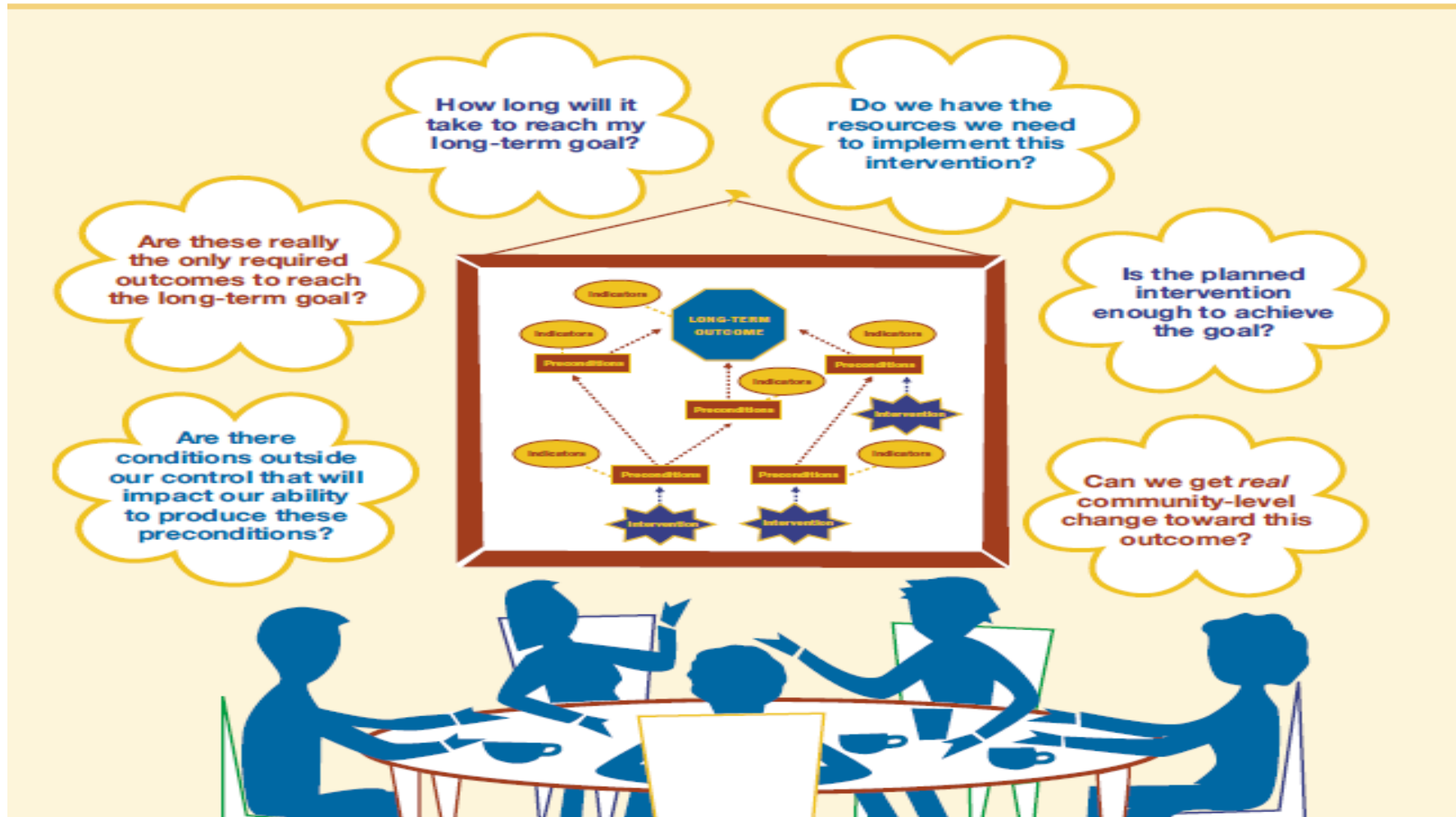
How does theory of change help?

ที่มา: FAO "An Introduction to Results-Based Managing"

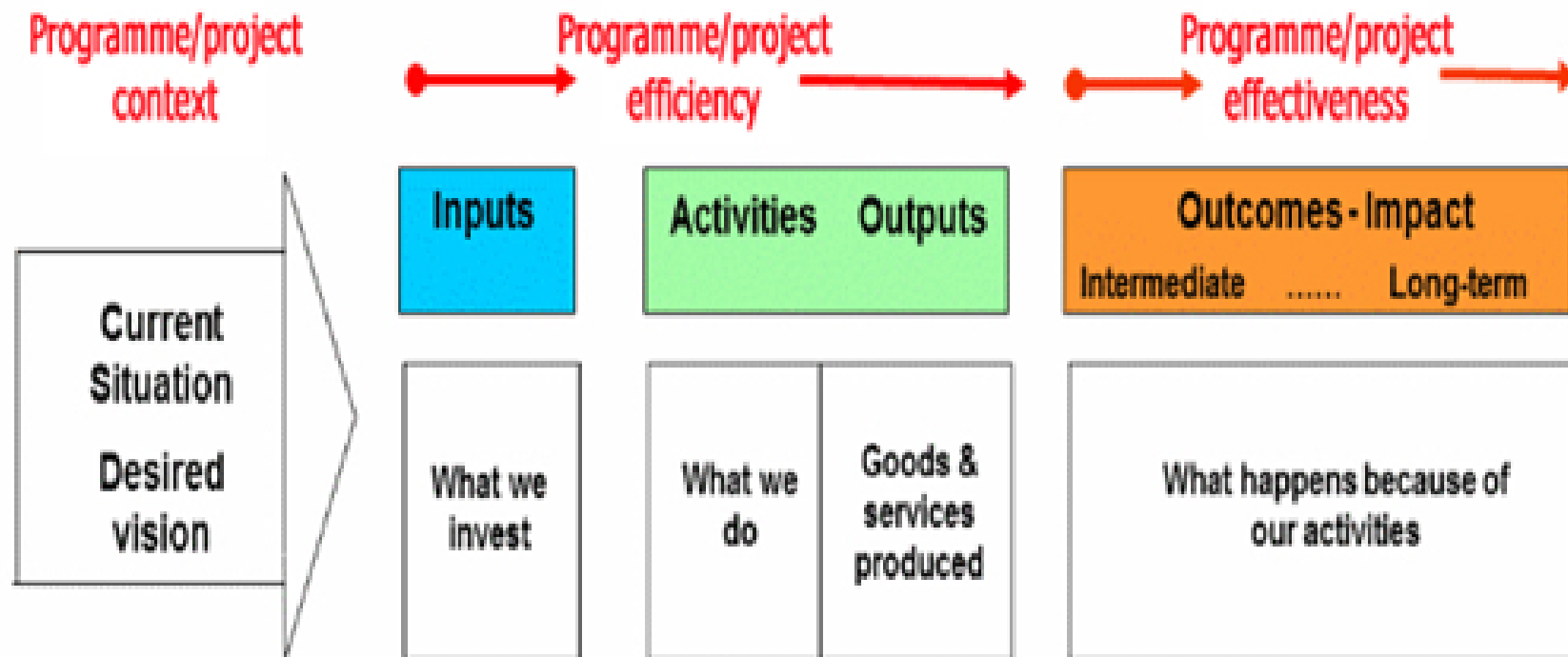
4.4 Theory of Change: ช่วยหลีกเลี่ยงความผิดพลาดของการดำเนินโครงการ

A THEORY OF CHANGE HELPS AVOID IMPLEMENTING A MISTAKE

4.5 Theory of Change: ใช้เป็นเครื่องมือประเมินหาผลสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

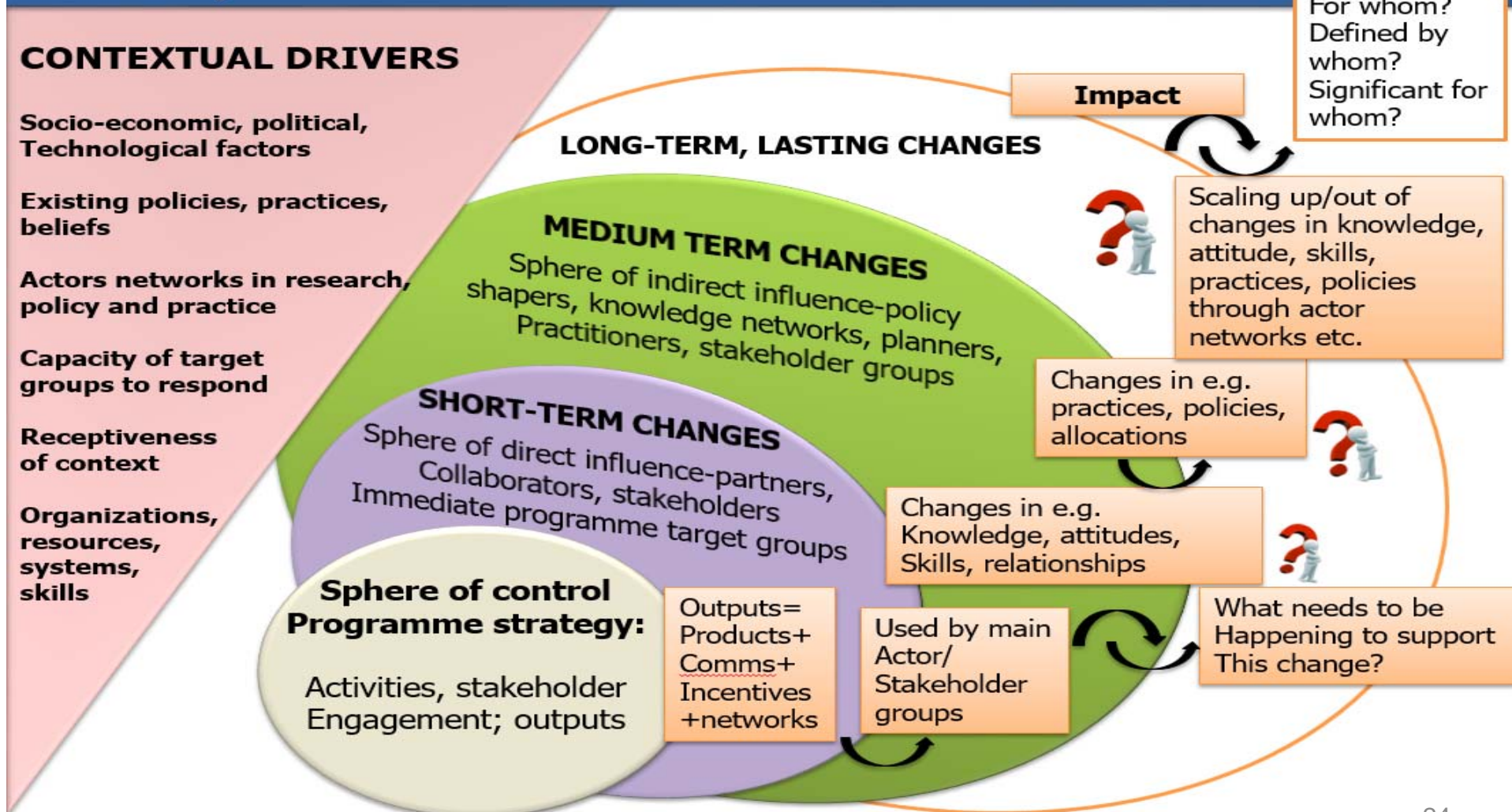
๓ เครื่องมือบ่งชี้ประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ที่มา: Modified from <http://learningforsustainability.net/theory-of-change/>

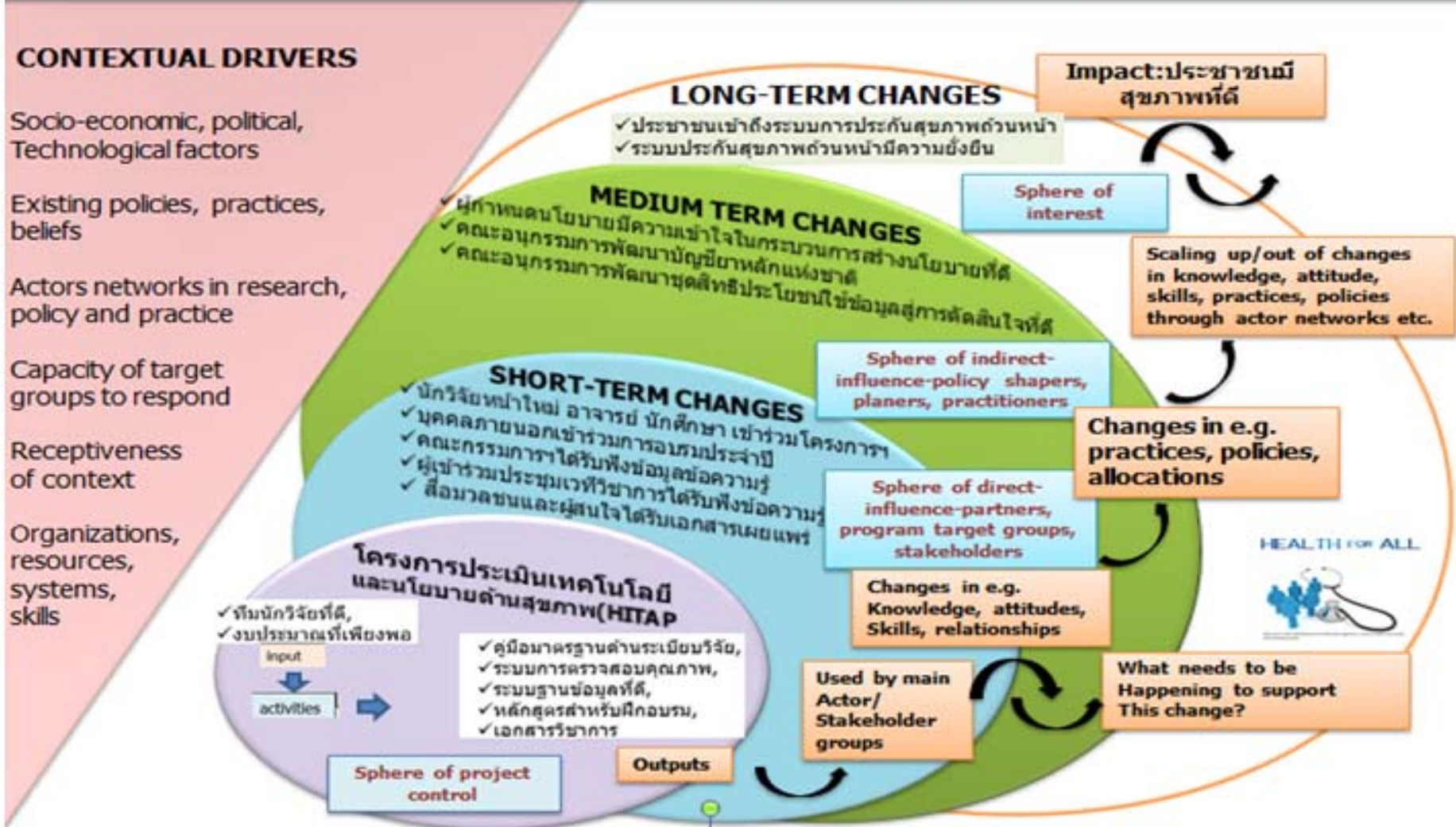
4.6 Theory of Change: เครื่องมือการบริหารจัดการโครงการวิจัยสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์

⇒ Theory of change: Description of a sequence of events expected to lead to a particular desired outcome

4.7 Theory of Change กรณีตัวอย่างการประยุกต์ใช้

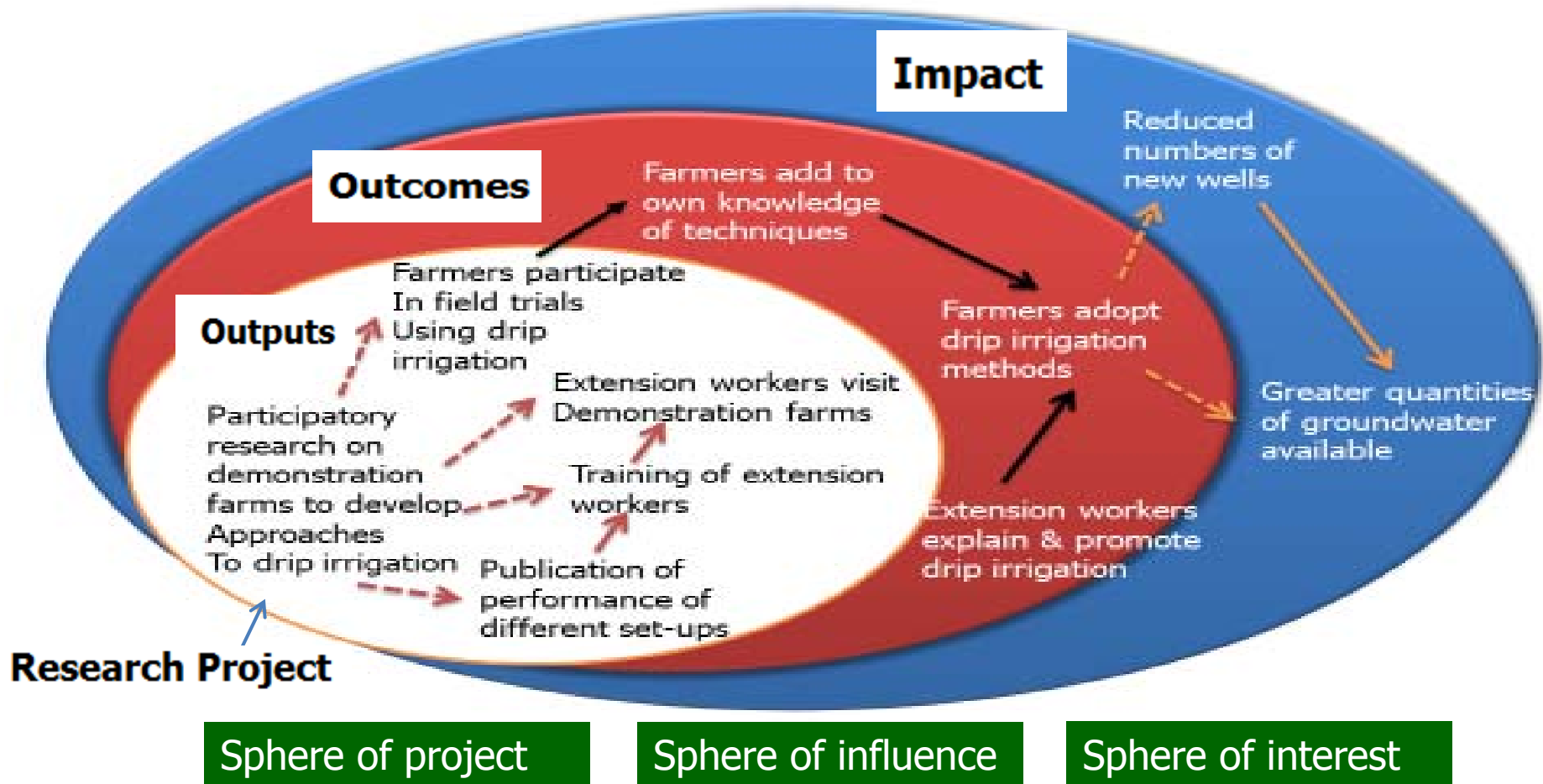
การประยุกต์ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงกับการขับเคลื่อนโครงการ "การประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP)"

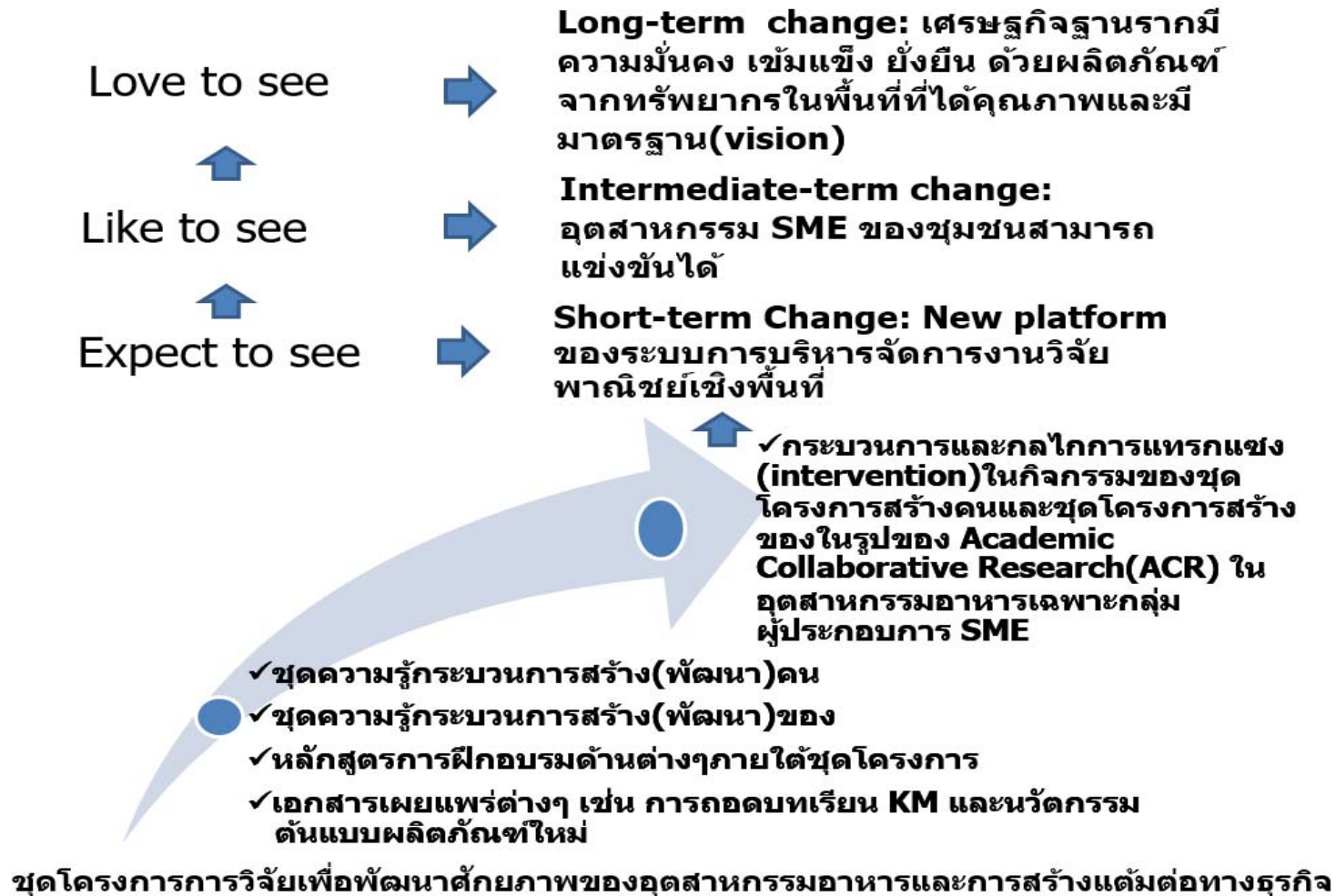
ที่มา: สมพร อิศวิลานนท์ (2018) ปรับปรุงจากแนวคิดของ S. Montague, 2002 ได้นำข้อมูลจากเอกสารเรื่อง "บริหารจัดการงานวิจัยไฮเทป" โดย นพ.ยศ ธีระวัฒนานันท์ มาประยุกต์ใช้ประกอบในการฝึกอบรมการบริหารจัดการงานวิจัยแบบใหม่(R&I plus 3) จัดโดยสถาบันคลังสมองของชาติ

4.8 กรณีตัวอย่าง: เส้นทางสู่ผลกระทบของโครงการส่งเสริมระบบเทคโนโลยีน้ำหยด

โครงการการส่งเสริมเทคโนโลยีระบบน้ำหยดสู่เกษตรกร

4.9 จำลองเป้าหมายในระยะยาว: กรณีการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ SME ด้านอาหาร

ขอบคุณ Q/A

